

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşma'nın ve bu Andlaşmaya ekli protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sanayi, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/313)

T. C.

Başbakanlık

22. 10. 1962

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1857/3391

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 11 . 10 . 1962 tarihinde kararlaştırılan («Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşma'nın ve bu Andlaşmaya ekli Protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı) ile gerekçesi, ilişkileriyle birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

G E R E K Ç E

Son senelerde Federal Almanya'da kaydedilen iktisadi gelişmenin tabii bir neticesi olarak Alman sermayesi hariçte müsait yatırım sahaları aramak zaruretinin hissetmiş ve Alman Hükümeti yatırımları muayyen memleketlere tevcih eylemek maksadiyle yatırımın yapılacağı memleketlerle ikili anlaşmalar akdi yollarını aramış ve şimdiye kadar bu mevzuda Pakistan, İran ve Yunanistan ile sermaye yatırımlarının karşılıklı teşvik ve himayesine dair anlaşmalar akdetmiştir.

Memleketimizle de buna benzer bir anlaşma akdine karar veren Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti 1960 Nisanında Hükümetimize bir Anlaşma Projesi sunmuştur. İşbu Anlaşma Projesi mer'i mevzuatımız göz önünde tutulmak suretiyle, Bakanlıklararası bir kurul tarafından uzun süren bir incelemeye tabi tutulmuş ve Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti ile memleketimiz arasında böyle bir anlaşmanın aktinde mer'i mevzuatımızda mâni bir hüküm müşahade edilmediği gibi böyle bir anlaşmanın akdi suretiyle Alman hususi sermayesinin memleketimize rahatça gelebilmesinin bilhassa Alman Hükümeti tarafından verilecek garanti dolayısıyla sağlanmış olacağı neticesine varılmıştır.

Filhakika, her yıl Alman bütçe kanununda yer alan hususi, bir hükme göre, yabancı memleketlerde yatırım yapan Alman sermayesinin Alman Hükümetinin garantiden faydalanması yatırımın yapıldığı memleketle Federal Alman Cumhuriyeti arasında böyle bir anlaşmanın akdine vâbestedir.

Bu anlaşmaya konulan hükümlerle, Alman özel sermayesinin Türkiye'ye gelmesi teşvik edilmiş ve aynı zamanda Türk sermayedarlarının da Almanya'da istedikleri yatırımlar yapabilmeleri ve kendilerine yeni iş sahaları bulabilmeleri sağlanmıştır.

Federal Almanya Cumhuriyeti ile akdolan bu anlaşmanın gayesi, Yabancı sermayeyi teşvik Kanunu ile Türkiye'ye gelecek yatırımlara sağlanmış olan kolaylıkların teyidi ile, bahis konusu kanunun tesbit ettiği prensipler ihlâl olunmaksızın, ecnebi sermayeye daha geniş imkânların sağlanmasını temindir. Başka bir deyimle yeni Anlaşma bir taraftan 6224 sayılı Kanunun vaz'ettiği hükümlere uymakla beraber, Anayasamızın ruhuna uygun olarak bâzı kolaylıklar sağlamaktadır.

Bu prensiplerin ışığı altında, Anlaşmada, gelecek yabancı sermayenin, âkîd tarafların mevzuatına uygun olması şartıyla, teşvik ve himaye göreceği kabul edilmektedir. Bu mevzuat deyimi, bizim için, müsaadeyi verecek olan Yabancı Sermayeyi Teşvik Komitesinin, her yeni yatırım için alacağı kararlara da şâmilidir. Böylece yeni gelen yatırımın faaliyet mevzuu, bu faaliyetin şumulü ve hudutları, kullanılacağı sermayenin miktarı ve şekli, Türkiye'ye geliş tarzı, varsa yerli sermaye ile yapacağı iş birliğinin mahiyeti gibi bütün teknik teferruat tesbit edilmiş olmaktadır.

Bu şartlar tahakkuk ettiği takdirde, bir Âkîd Taraf, diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerine ait sermaye yatırımlarını mevcut bütün imkânlar dairesinde teşvik ve bu husustaki müsaadenin verilmesini hayırhahlıkla tetkik edecektir. Bu yatırımların teşviki için ayrıca Protokola bir fıkra ilâve olunarak Anlaşma hükümlerine göre Türkiye'de istimaline müsaade olunan her türlü kıymetlerin Anlaşmanın tam himayesine mazhar olacağı da belirtilmiştir.

Sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşviki için imzalanan bu Anlaşmada, muhtelif şekillerde gelecek olan yatırımlara sağlanacak garantiler şöyle bir teminat silsilesine bağlanmış bulunmaktadır.

a) Âkîd Devletler yatırım yapacak vatandaş ve şirketlerine bu yatırım dolayısıyla garanti vermektedirler.

b) Verilen bu garanti dolayısıyla bahis konusu vatandaş ve şirketler devletlerine rücu hakkına maliktirler. Bu takdirde kendi devletleri, halef oldukları hakları diğer Âkîd Devlet nezdinde, tamamen hususi hukuk hükümlerine tâbi olarak, her hangi bir özel kişi gibi savunabileceklerdir.

c) Bu garanti müessesesinin normal bir neticesi olarak hakem usulüne başvurma kabul edilmektedir. Anlaşmanın tefsir veya tatbiki mevzuunda fikir ayrılıkları baş gösterdiği takdirde meselenin normal diplomatik yollarla halline çalışılacak, buna muvaffak olunamazsa hakeme müracaat edilecektir. Hakem mahkemesinin kuruluşunda bu konuda mevcut teamül ve mer'i anlaşmalar da göz önünde tutularak Tarafların menfaatlerine en uygun hal tarzı üzerinde mutabakata varılmıştır.

Sermaye yatırımlarının teşviki için Anlaşmada iki hususa bilhassa önem verilmiştir. Bunlardan başlıcası gelen sermayelere tanınan transfer garantisidir. Yatırımdan elde olunacak hasıla, ilgililerin talebi üzerine, transfer edilecektir. Vâkı müracaat üzerine otomatik olarak işliyecek olan bu mekanizmaya gerekli elâstikiyet verilerek yatırımların normal ve fevkalâde hallerde himayesi sağlanmıştır.

Sermaye yatırımlarının normal zamanlarda muntazam işlemesini önliyebilecek olan başlıca mâni, kamu istimlâkleridir. Kamu istimlâkleri için Anayasamızda vaz'edilen hükümlere uyularak kamulaştırılan yatırımın «değer paha» sının derhal tediye ve gecikmeksizin transferi kabul edilmiştir. Ayrıca bu kamulaştırma muamelesiyle değer pahaya vâkı olabilecek itirazlar için Âkîd Taraflar kazai yolların açık bulunduğunu teyid etmektedirler.

Anlaşmadaki ikinci teşvik unsuru, harb, silâhlı çatışma ve âmme intizamını ihlâl edici fevkalâde haller dolayısıyla ortaya çıkmaktadır. Bu gibi hallerde Âkîd Taraflar yatırımın yapıldığı ülkenin vatandaş ve şirketlerinden daha az müsaît muameleye tabi tutulmıyacaklardır.

Anlaşmanın muhtelif maddelerinde tekrarlanan bu eşit muamele yapılması hususu ise 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununun 10 neu maddesinde vaz'olunan yerli ve yabancı sermayedarlara her hangi bir farklı muamele yapılmaması prensibinin tekrarıdır.

Yapılacak transferlerin de hangi esaslara dayanacağı Anlaşmada, derpiş olunmaktadır. Türkiye ve Federal Almanya Cumhuriyetleri Milletlerarası Para Fonuna üye olduklarından transfer-

ler sırasında bahis konusu bu Anlaşmanın hükümlerine göre tesbit edilen kur tatbik olunacaktır.

Sermaye yatırımlarında bulunacak müteğebbislere bir kolaylık sağlamak üzere, Anlaşmanın imzasından evvel yapılmış olan yatırımların da bu Anlaşma hükümlerinden istifade edebilecekleri kabul edilmiştir. Ancak 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik ve 6326 sayılı Petrol Kanunlarıyla bunların ek ve tadillerinin evvelce sağladıkları çeşitli, kolaylık ve muafiyetler bu hükümlerden istisna edilmiş bulunmaktadır. Böylece özel bir ehemmiyet atfettiğimiz bâzı iktisadi sektörlerde yabancılarla evvelce tanınmış istisnai hükümler Anlaşmanın dışında kalacaktır.

Anlaşma 20 Haziran 1962 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır ve onaylama belgelerinin en kısa süre içinde Bonn'da teatisinden bir ay sonra yürürlüğe girecektir. Müddeti 10 yıldır, nihayete ermesinden bir yıl evvel feshi ihbar olunmazsa süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Anlaşmaya ekli Protokol ile Anlaşmanın bâzı maddeleri izah edilmiştir.

Anlaşma ile ilgili olarak yapılan iki taraflı görüşmeler sırasında bâzı mektupların da bu Anlaşmaya ekli olarak teati edilmesinde fayda mülâhaza olunmuştur.

Bu mektupların ilkinde Hükümetimiz, Alman sermayedarlarının Türkiye'de yapacakları yatırımlar için, Alman Hükümetinin garantiler sağlamasını ve teknik yardımı artırmasını tetkik etmesini talebetmektedir.

İkinci mektupta Alman Hükümeti, Türkiye'deki turizmin kalkınması ve bilhassa Antalya'nın turistik bir bölge haline getirilmesi için göstereceği gayretleri belirtmektedir.

Üçüncü mektup bu sermaye yatırımlarıyla ilgili olarak Türkiye'ye gelecek Alman sermayedar ve teknisyenlerine temini derpiş olunan giriş ve ikamet kolaylıklarından bahsetmekte nihayet son mektupta da Almanlarla, İkinci Cihan Harbi dolayısıyla zarar gören vatandaşlarımıza verilecek tazminat mevzuunda bir an evvel görüşmelere başlanılacağı hususu taraflarca teyidolunmaktadır.

Yabancı sermaye akımını teşvik mevzuunda Federal Almanya Cumhuriyeti ile imzalanan bu Anlaşmanın tatbikat safhasına girmesiyle, iktisadi alanda yeni imkânların tahakkuku beklenmektedir.

Bunların başında Alman özel sermayesinin Türkiye'ye akışının hızlanması ve böylece kalkınma faaliyetlerimize daha faydalı bir şekilde iştiraki gelmektedir. Anlaşmanın yürürlüğe girmesini mütaakıp şimdiye kadar muhtelif vesilelerle Türkiye'ye gelerek yatırımlarda bulunmak arzusunu izhar eden bâzı sermayedarların bu arzularını kolaylıkla tahakkuk ettirebilecekleri ümidedilmektedir. Bu sermaye yatırımları Alman sermayesinin müstakil olarak veya üzerinde önemle durduğumuz gibi, bilhassa Türk sermayesi ile müştereken bâzı teşebbüslere girişecekleri beklenmektedir.

Bu iş birliğinin gerçekleşmesi için Almanların muhtelif şekillerde yatırım yapabilecekleri Anlaşmada derpiş olunmuştur. Bu yatırımlar sermaye ithali şeklinde olabileceği gibi, muhtelif aktif kıymetler, menkul veya gayrimenkul mülkiyeti, hissedarlık veya iştirakler, sair iktisadi değeri haiz matlubat veya her hangi bir eda mükellefiyeti, telif hakları, patentler, sınai mülkiyet hakları, ticari unvanlar veya âmme hukukuna dayanan intifa hakları şeklinde de Türkiye'ye gelebilir.

Anlaşmanın turizm alanında da mevcut ve hazırlanmakta olan projelerimizin gerçekleşmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bunu teyit için Anlaşmaya Antalya bölgesinin ilk evvel ele alınacak bölgelerden biri olduğu dercolunmuştur. Nisbeten kısa vâdelerde netice alınabilecek olan turistik yatırımlarımızda Alman sermaye ve teknik bilgisinden istifade edilebilmesi için tarafımızdan âzami gayretin sarf olunacağı tabiidir.

Memleketin menfaatlerine uygun olduğu düşünülen bu Anlaşma ve ekleri onaylanmalarının uygun bulunması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirine sunulur.

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No: 1/313
Karar No: 11

17 . 1 . 1963

Yüksek Başkanlığa

«Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşma» nun ve bu andlaşmaya ekli protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler esnasında, Bakanlık temsilcilerinin vermiş oldukları etraflı izahat neticesinde, gerekçede gösterilen sebepler komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Sanayi Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millet Meclisi Dışışleri

Komisyonu Başkanı

Bursa

Cevdet Perin

Başkanvekili

Kütahya

Sadrettin Tosbi

Sözcü

İstanbul

Cihad Baban

Kâtip

Sivas

Güner Sarısözen

Denizli

Sinan Bosna

Diyarbakır

Vefik Pirinçcioğlu

Erzurum

Ertuğrul Akça

Manisa

Nahit Yenışehirlioğlu

Rize

Erol Yılmaz Akçal

Samsun

İlyas Kılıç

Zonguldak

Kenan Esengin

Sanayi Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sanayi Komisyonu
Esas No. 1/313
Karar No. 8

1. .2 . 1963

Yüksek Başkanlığa

«Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşma» nun ve bu Andlaşmaya ekli protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler esnasında, Bakanlık temsilcilerinin vermiş oldukları etraflı izahat neticesinde, gerekçede gösterilen sebepler komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millet Meclisi Sanayi

Komisyonu

Başkanı

Gaziantep

M. San

Başkan V.

Çankırı

R. İnceler

Sözcü

Manisa

M. Erten

Kâtip

Bursa

A. Türkel

M. Meclisi (S. Sayısı : 133)

Burdur
N. Yavuzkan

Bursa
B. C. Zağra

Erzurum
T. Telli

Hatay
B. Bahadır

Kırlareli
H. T. Uzun

Kırşehir
M. Erdemir

Malatya
H. Z. Özkan

Mardin
S. Güneşan

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Karar No. 12
Esas No. 1/313

28.3.1963

Yüksek Başkanlığa

«Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşma» nın ve bu Andlaşmaya ekli Protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleri ile komisyonumuzca görüşüldü.

Gerekçede arz ve izah edilen hususlar, Bakanlık temsilcilerinin verdikleri izahat neticesinde, komisyonumuzca da uygun görülmüş ve tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip		
İzmir	Ankara	Şiirt	Burdur	Erzinean
A. Ertunga	İ. Gence	H. Özgen	N. Yavuzkan	N. Yıldırım

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No. 1/313
Karar No. 54

4.4.1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

«Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşma» nın ve bu andlaşmaya ekli protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, Sanayi ve Ticaret komisyonları raporları komisyonumuza havale edilmiş olmakla Dışişleri ve Maliye Bakanlığının temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Gerekçede de mufassalan belirtildiği veçhile, Alman Bütçe Kanununda yer alan bir hükme göre, yabancı memleketlerde yatırım yapan Alman sermayesinin Alman Hükümetinin garantisinden faydalanabilmesi, sermayenin yapıldığı memleketle Federal Alman Cumhuriyeti arasında bu mevzuda bir andlaşmanın akdine bağlıdır.

Bu andlaşma ile Alman özel sermayesi garanti edilecek ve Türkiye'ye gelmesi teşvik edilmiş bulunacaktır. Aynı şekilde Türk sermayesi için de karşılıklı olarak aynı haklar tanınmış olacaktır.

İçerisine girmiş bulunduğumuz plânlı kalkınma devresinde yabancı sermayenin memleketimize girmesini teşvik edecek olan bu andlaşmanın onaylanması plân hedeflerimize de uygun olacaktır.

Esas itibariyle Federal Hükümetle, İran, Pakistan ve Yunanistan aynı şekilde andlaşmaları daha evvel yapmışlardır.

Yabancı sermayeyi teşvik Kanunu hükümleri dairesinde yabancı sermayenin Hükümetler tarafından garanti edilmesi ve yerli sermayeye tanınan bütün haklardan istifade etmeleri, mezkûr sermayenin memleketimize girmesini teşvik edici hükümler olarak görülmüş, diğer komisyonlarca da kabul edilen tasarı Komisyonumuzca da yerinde görülerek aynen kabul edilmiştir.

Mevzuun önemine binaen bir an evvel kanunlaşmasını sağlamak maksadiyle öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Hatay <i>Ş. İnal</i>	Başkanvekili Balıkesir <i>F. İslimyeli</i>	Sözcü Ordu <i>A. H. Onat</i>	Kâtip Yozgat <i>V. Uyar</i>
Artvin <i>S. O. Avcı</i>	Aydın <i>O. Apaydın</i>	Balıkesir <i>A. A. Bolak</i>	Kars <i>K. Okyay</i>
Hatay <i>A. S. Hocaoğlu</i>	Kırşehir <i>A. Bilgin</i>	Konya Andlaşmaya ait metinler, protokol ve mektuplar muhteviyatı Komisyon üyelerinin malûmu olma- dığı cihetle müstenkifim <i>İ. Baran</i>	Konya <i>R. Özal</i>
Mardin <i>Ş. Aysan</i>	Sinop <i>M. Alicanoğlu</i>	Trabzon <i>A. Şener</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

«Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sermaye Yatırımlarının Karşılıklı Olarak Teşvik ve Himayesine mütedair Andlaşma»nın ve bu Andlaşmaya ekli Protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Ankara'da 20 Haziran 1962 tarihinde imzalanan ilişik, «Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sermaye Yatırımlarının Karşılıklı Olarak Teşvik ve Himayesine mütedair Andlaşma» ve bu Andlaşmaya ekli Protokol ve sekiz mektubun onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

11 . 10 . 1962

Başbakan	Devlet Bakanı ve
<i>İ. İnönü</i>	Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı ve	<i>E. Alican</i>
Başb. Yardımcısı	Devlet Bakanı ve
<i>H. Dinçer</i>	Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı V.	<i>T. Feyzioğlu</i>
<i>H. O. Bekata</i>	Devlet Bakanı
Devlet Bakanı	<i>R. Aybar</i>
<i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı
Millî Savunma Bakanı V.	<i>A. K. Yörük</i>
<i>H. O. Bekata</i>	İçişleri Bakanı V.
Dışişleri Bakanı V.	<i>O. Öztrak</i>
<i>T. Feyzioğlu</i>	Maliye Bakanı
Millî Eğitim Bakanı	<i>F. Melen</i>
<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı
Ticaret Bakanı	<i>İ. Seçkin</i>
<i>M. Ete</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı
Güm. ve Tekel Bakanı	<i>Y. Azizoğlu</i>
<i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı V.
Ulaştırma Bakanı	<i>F. K. Gökay</i>
<i>R. Öçten</i>	Çalışma Bakanı
Sanayi Bakanı Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı V.	<i>B. Ecevit</i>
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>M. Ete</i>
İmar ve İskân Bakanı	
<i>F. K. Gökay</i>	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ ARASINDA SERMAYE YATIRIMLARININ KARŞILIKLI OLARAK TEŞVİK VE HİMAYESİNE MÜTEDAİR ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti iki devlet arasındaki İktisadi İş Birliğini geliştirmek arzusu ile, bir devletin vatandaş ve şirketlerine diğer devlet arazisinde sermaye yatırımları için müsait şartlar yaratmak amacı ile, bu sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak ahden himayesi ve teşvikinin, hususi iktisadi teşebbüsü canlandırıp her iki memleketin refahını artırmaya yarayacağı anlayışı ile aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır :

Madde — 1.

(1) Âkîd taraflardan her biri, ülkesinde diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerine ait sermaye yatırımlarına kendi mevzuatına uygun olmak şartıyla muvafakat edecek, bunları imkân dairesinde teşvik ve gereken müsaadelerin verilmesini hayırlıklıca tetkik edilecektir. Âkîd Taraflar bu yatırımlara her halde hak ve nasafet dairesinde muamele edecektir.

(2) Âkîd Taraflardan hiçbirisi, ülkesinde, diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerine ait, yahut bunların tesiri altında bulunan sermaye yatırımlarını, kendi vatandaş ve şirketlerinin veya üçüncü devletlerin vatandaş ve şirketlerinin sermaye yatırımlarından daha az müsait muameleye tabi tutmayacaktır.

Madde — 2.

Âkîd Taraflardan hiçbirisi diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerini, kendi ülkesinde yapılacak sermaye yatırımları ile ilgili meslekî ve iktisadi faaliyetleri ve sermaye yatırımlarının idaresi, istimali ve intifai bakımından kendi vatandaş ve şirketlerinin veya üçüncü devlet vatandaş ve şirketlerinden daha gayrimüsait muameleye tabi tutmayacaktır.

Madde — 3.

(1) Âkîd Taraflardan birinin vatandaşları ile şirketlerinin sermaye yatırımları, diğer Âkîd Tarafın ülkesinde himaye ve emniyete mazhar olacaktır.

(2) Âkîd Taraflardan birinin vatandaş ve şirketlerinin diğer Âkîd Taraf ülkesindeki sermaye yatırımları, ancak âmme menfaati lehine ve istimlâk edilen sermaye yatırımının değer paha karşılığının edası suretiyle istimlâk edilebilir. Bu eda gecikmeksizin yapılmalı, bilfiil kıymetlendirilebilir ve serbestçe transfer edilebilir olmalıdır. Değer pahanın tesbiti ve edası için en geç istimlâk anında tedbir alınmış olmalıdır. İstimlâkin mevzuata uygunluğu ve değer paha miktarı normal kazai yollarla incelenebilmelidir.

(3) Bir Âkîd Taraf vatandaş ve şirketleri harb hali, silâhlı çatışma veya âmme intizamını ihlâl eden haller dolayısıyla diğer Âkîd Taraf ülkesindeki yatırımlarının uğrıyacağı zararlara ait tazminat ödemelerinde bu Âkîd Taraf vatandaş ve şirketlerinden daha az müsait muameleye tabi tutulmayacaktır. Bu kabûl edaların transferi hususunda da Âkîd Taraflar şahıs ve şirketlerinin talepleri, üçüncü devlet şahıs ve şirketlerinin aynı kabûl taleplerinden daha az müsait muameleye tabi tutulmayacaktır.

(4) Bu madde ile tanzim edilen hususlarda Âkîd Taraflardan birinin vatandaş ve şirketleri diğer Âkîd Tarafın ülkesinden en ziyade müsaadeye mazhar muameleden faydalanırlar.

Madde — 4.

Âkîd Taraflardan her biri diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerine ait sermaye ile, hasılatın ve tasfiye halinde de bedelin transferini garanti eder.

Madde — 5.

Âkîd Taraflardan birine, bir sermaye yatırımı için garantiden dolayı rücu edilmesi halinde, 11 nci maddeden doğan hakları bâki kalmak üzere, bu Âkîd Taraf, kanunen kendisine intikâl eden veya hukukî selefî tarafından devrolunan haklarını (intikâl eden talepler) selefînin haiz bulunduğu aynı şartlara göre kullanmaya yetkilidir. İntikal eden talepler gereğince bu Âkîd Tarafa yapılacak tediyelerin transferi 3 ncü maddenin (2), (3) ve (4) ncü fıkraları ile 4 ncü madde hükümleri, mâna itibarıyla uygulanır.

Madde — 6.

(1) Âkîd Taraflar, yatırımın ülkesinde bulunduğu tarafın yetkili makamlarınca caiz görülecek surette aksini düzenlemedikleri takdirde, 3 ncü maddenin 2 veya 3 ncü fıkraları ile 4 veya 5 nci maddelere göre yapılacak transferler, gecikmeden ve Milletlerarası Para Fonu tarafından sarîh veya zimmî olarak kabul edilmiş ve transfer günü cari muamelelere bilfiil uygulanan kur üzerinden yapılır.

(2) Transfer sırasında, Âkîd Taraflardan birinde 1 ncü fıkraya uygun bir tahvil kuru mevcut değilse, bu Âkîd Tarafın Amerikan dolârına veya serbestçe kabili tahvil başka bir paraya yahut altına nazaran kendi parası için tesbit etmiş olduğu resmî kur uygulanır. Böyle bir kur da tesbit edilmemiş ise, sermayenin ülkesinde yatırıldığı Âkîd Tarafın yetkili makamları, hak ve neşafet dairesinde bir tahvil kuru tayin ederler.

Madde — 7.

(1) Âkîd Taraflardan birinin mevzuatından veya bu Anlaşmadan ayrı olarak Âkîdler arasında mevcut veya ileride tesis edilecek olan milletlerarası vecibelerden, diğer Âkîd Taraf vatandaş ve şirketleri için işbu Anlaşma ile derpiş edilenden daha müsait bir muamele yapılmasını âmir bir hal tarzı doğacak olursa, bu hal tarzına işbu Anlaşma sebebiyle hâlel gelmeyecektir.

(2) Âkîd Taraflardan herbiri, ülkesinde, diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerinin sermaye yatırımlarına mütedair olarak üzerine aldığı sair her türlü taahhüdünü yerine getirecektir.

Madde — 8.

(1) Bu Anlaşmadaki «sermaye yatırımı» tâbiri bütün âktîf kıymetleri ve tahdidi olmamak üzere, bilhassa aşağıdakileri içine alır:

- a) Menkûl ve gayrimenkûl mülkiyeti ve diğer aynı haklar,
- b) Şirketlerde hissedarlık hakları ve sair şekilde iştirakler,
- c) Para ve eda mükellefiyetine mütaallik iktisadi bir değeri olan matlubat,
- d) Telif ve sinai mülkiyet hakları, teknik usuller, ticari unvanlar ve goodwill,
- e) Âmme hukukuna istinaden tanınan ve intüfa hakkını da kapsıyan haklar.

Servet değerlerinin yatırılış şeklinde vâkı olacak değişiklik, bunların, verilen bir müsaade çerçevesinde, sermaye yatırımı sıfatına hâlel getirmez.

(2) «Hasılat» tâbiri : Muayyen bir dönem için bir sermaye yatırımından kâr veya faiz olarak elde edilmiş olan meblâğları ifade eder.

(3) «Vatandaş» tâbiri :

a) Federal Almanya Cumhuriyeti için, Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası anlamındaki Almanları,

b) Türkiye Cumhuriyeti, için Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile Türk Vatandaşlık Kanunu anlamındaki Türkleri, ifade eder.

(4) «Şirketler» tâbiri :

a) Federal Almanya Cumhuriyeti için; şeriklerinin, hissedarlarının yahut üyelerinin mesuliyeti mahdudolsun veya olmasın ve faaliyeti kazanca müteveccih bulunsun veya bulunmasın, merkezi, Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesinde olup kanunlarına göre hukukan mevcut her hükmi şahıs ile hükmi şahsiyeti haiz olsun olmasın her ticari şirket veya sair şirket yahut cemiyeti.

b) Türkiye Cumhuriyeti için; şeriklerinin, hissedarlarının yahut üyelerinin mesuliyeti mahdudolsun veya olmasın ve faaliyeti kazanca müteveccih bulunsun veya bulunmasın, merkezi Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde olup kanunlarına göre hukukan mevcut her hükmi şahıs ile hükmi şahsiyeti haiz olsun olmasın her ticari şirket veya sair şirket yahut cemiyeti,

ifade eder.

Madde — 9.

Bir Âkîd Tarafın mevzuatına göre, ülkesinde, diğer Âkîd Tarafın vatandaş ve şirketlerince işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden evvel yapılmış olan sermaye yatırımları da bu Anlaşma hükümlerine tabi olacaktır.

Madde — 10.

Âkîd Taraflardan her biri, bu Anlaşma çerçevesi içinde yerli muamelesini, bu muamelenin aynı hususlarda diğer Âkîd Tarafından da yapılması vâkiasına istinaden yapacaktır.

Madde — 11.

(1) İşbu Anlaşmanın tefsiri ve tatbiki mevzuunda fikir ayrılıkları zuhur ettiği takdirde Âkîd Taraflar dostluk ruhu içinde bir hal şekli bulmak üzere istişarelere başlayacaklardır.

(2) Bir fikir ayrılığı, birinci fıkrada sözü geçen istişarelere başlanılması Âkîd Taraflardan birine diğeri tarafından teklif edildiği tarihten itibaren bir yıl içinde tesviye edilemediği takdirde, keyfiyet, Âkîdlardan birinin isteği üzerine, bir hakem heyetine arz edilebilir.

(3) Hakem heyeti, Âkîd Taraflardan her birinin birer üye tâyin etmesi ve bu iki üyenin de, Âkîd Tarafların hükümetlerince tâyin olunmak üzere bir başkan üzerinde mutabık kalmaları suretiyle her bir hâdise için teşkil edilir. Üyeler; Âkîd Taraflardan birinin, ihtilâfı bir hakem heyetine arz etmek istediğini diğer tarafa bildirmesi üzerine, iki ve başkan da üç ay içinde tâyin edilirler.

(4) Üçüncü fıkrada gösterilen müddetlere riayet edilmemesi halinde, başka türlü bir uzlaşmaya varılmazsa Âkîd Taraflardan her biri, gereken tâyinleri yapmasını Milletlerarası Adalet Divanı Başkanından isteyebilir. Başkan, iki taraftan birisinin tabiiyetini haiz ise veya bu tâyinleri yapmasına mâni varsa, bunları ikinci başkan yapar. İkinci başkan da iki Âkîd Taraftan birinin tâbiyetini haiz veya onun da tâyinleri yapmasına mâni varsa, iki Âkîd Taraftan birisinin tâbiyetinde olmayıp, Milletlerarası Adalet Divanında bunlardan sonra derece itibarıyla en kıdemli üye bu tâyinleri yapar.

(5) Hakem heyeti oyların ekseriyeti ile hükmünü verir. Hükümleri bağlayıcıdır. Âkîd Taraflardan her biri kendi üyesinin ve hakem heyeti önünde cereyan edecek muamelelerde kendi temsil masraflarını deruhde eder. Başkanın masrafı ile sair masraflar her iki Âkîd Tarafça eşit olarak karşılanır. Hakem heyeti, masraflar için başka bir tesviye tarzı da tâyin edebilir.

(6) Yukarda sayılanlar dışındaki usul hükümlerini hakem heyeti kendisi tesbit eder; ancak hakem heyetinin teşkiline kadar tarafların mutabakata vardıkları usul hükümleri mahfuzdur.

Madde — 12.

İşbu Anlaşma hükümleri, Âkîd Taraflar arasında bir ihtilâf çıkması halinde dahi, milletlerarası hukukun umumi kaidelerinin cevaz verdiği geçici tedbirleri almak hakkına hâlel gelmeksizin, yü-

rürlükte kalacaktır. Bu nevi tedbirler, eğer kesilmiş ise, diplomatik münasebetlerin tekrar tesis edilip edilmediğine bakılmaksızın, en geç ihtilâfın fiilen sona ermesiyle kaldırılacaktır.

Madde — 13.

İşbu Anlaşmanın meriyete girmesinden itibaren üç ay içinde, Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine hilâfına bir beyanda bulunmadığı takdirde mezkûr Anlaşma, Protokolün 11 nci maddesinin hava nakliyatına mütaallik hükümleri müstesna olmak üzere, Berlin Land'ına da şâmil olacaktır.

Madde — 14.

(1) Bu Anlaşma tasdika tâbidir. Tasdiknameler en kısa müddet içinde Bonn'da teati olunacaktır.

(2) Bu Anlaşma, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra yürürlüğe girecektir. On yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve sona ermesinden bir yıl önce, iki taraftan birinin yazılı olarak feshini ihbar etmemesi halinde gayrimuayyen bir müddet için uzatılmış olacaktır. On yılın geçmesinden sonra Anlaşmanın her zaman feshi ihbar edilebilecek, ancak vâkı ihbardan sonra daha bir yıl yürürlükte kalacaktır.

(3) Anlaşmanın yürürlükten kalkması tarihine kadar yapılmış olan yatırımlar için, 1 ilâ 13 ncü maddelerin hükümleri bu Anlaşmanın fiilen sona ermesi tarihinden itibaren daha onbeş yıl için muteber olacaktır.

İkisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her metin aynı derecede muteber bulunmak üzere 20 Haziran 1962 tarihinde Ankara'da aktedilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına
Turgut Aytuğ Feridun C. Erkin

Federal Almanya Cumhuriyeti adına
Dr. Kurt Daniel G. Von Broich - Oppert

PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak himaye ve teşvikine mütedair bu Anlaşmanın imzalanmasında, imza eden yetkililer ayrıca, Anlaşmanın parçası olarak kabul edilmesi gereken, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

(1) 1 nci madde için :

a) 1 nci fıkra 1 nci bent :

Her Âkid Taraf, mevzuatına göre, gerekli müsaadeyi verip vermemekte muhtardır. Müsaade verildiği takdirde, yatırım, bu Anlaşmanın tam himayesine mazhar olur.

b) 2 nci fıkra için :

1 nci maddenin 2 nci fıkrası, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce sağlanmış olan hak ve kolaylıklar için uygulanmaz. Âkid Taraflar, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra mevzuatını 1 nci maddenin 2 nci fıkrasına uygun olarak tatbik edeceklerdir.

(2) 1 nci madde 1 nci fıkra ve 4 ncü madde için :

Türkiye'de Mukim Şahısların Ticari Borçlarına Mütaallik 11 Mayıs 1959 tarihli Anlaşmanın (Paris Anlaşması) 9 ncü maddesine göre Türkiye'de yatırım olarak kullanılmasına müsaade edilen aktif kıymetler de bu Anlaşmanın himayesinden faydalanır. Bu aktif kıymetlerle ilgili sermaye ve hâsılatın transferinde Paris Anlaşmasının transfer hükümleri mahfuzdur. Paris Anlaşması hükümlerine göre transfer tahditleri, bu Anlaşmanın himayesinden faydalanan diğer kıymetleri de ihtiva eden bir yatırımda yalnız Paris Anlaşmasıyla ilgili kısma uygulanır.

(3) 2 nci madde için :

a) Bilhassa ham ve yardımcı madde, enerji, yakıt maddeleri ile her türlü istihsal ve işletme vasıtalarının temini taahhütleri ve mamullerin dâhil ve hariçte sürümüne mâni olacak aynı tesiri haiz tedbirler, 2 nci maddenin ruhuna uygun şartlar olarak mütalâa edilir. Âkîd Tarafların kendi vatandaş ve şirketleri ile üçüncü Devlet vatandaş ve şirketlerine umumi ve aynı ölçüde uygulanmak üzere alacakları tedbirler ile kamu emniyeti ve nizamı, halk sağlığı veya ahlâkı ile ilgili sebeplerden dolayı alacakları tedbirler 2 nci madde mânasında şartlar olarak mütalâa edilmez.

b) 2 nci madde, sermaye yatırımı ile ilgili müteamel iktisadi faaliyet dışında başka bir iktisadi faaliyette bulunulmasına hak bahşetmez. 1 nci maddenin 1 nci fıkrasına göre bir sermaye yatırımı için müsaade gerekli ise bu yatırıma ait faaliyet sahasının çerçevesi müsaade belgelerinde tâyin olunabilir.

c) 2 nci madde memlekete giriş, ikamet ve hizmet erbabı olarak faaliyet hususlarına uygulanmaz.

(4) 3 ncü maddenin 2 nci fıkrası için :

a) Bu Anlaşmaya göre sermaye yatırımı kabul edilen mamelekin veya mamelek haklarının kamu tedbirleriyle istimlâke eşit ölçüde nez'i veya tahdidi, 3 ncü maddenin 2 nci fıkrası mânasında istimlâki ifade eder. 3 ncü maddenin 2 nci fıkrası, bir sermaye yatırımının devletleştirilmesi halinde de caridir.

b) 3 ncü maddenin 2 nci fıkrasındaki eda, kusurlu bir gecikme olmaksızın yapılmış olduğu takdirde gecikmeden yapılmış sayılır.

(5) 4 ncü madde için :

a) Bir yatırımın tamamen veya kısmen sona erdirilmesi gayesiyle elden çıkarılması da 4 ncü madde mânasında tasfiye sayılır.

b) 4 ncü maddenin uygulanmasında, Âkîd Tarafların; vergi, resim ve diğer âmme mükellefiyetleri ile aktif kıymetlerin satışında âzami fiyatların tesbiti hususundaki mevzuatın mahfuz olduğu hakkında Âkîd Taraflar arasında mutabakat mevcuttur.

(6) 5 nci madde için :

Âkîd Taraflar; 5 nci maddeye göre bir rücu halinde, halefin intikal eden talep haklarını Âkîd Tarafın ülkesinde ancak selefti gibi aynı şekilde kullanabileceği hususunda mutabıktırlar.

(7) 6 nci madde için :

a) 6 nci maddenin 1 nci fıkrası mânasında bir transfer, normal transfer muameleleri için nazara alınan süre içinde yapıldığı takdirde gecikmeden yapılmış sayılır. Süre, gerekli vesikalar ve şahadetnamelerle, usulüne uygun olarak yetkili makama müracaat edildiği gün başlar ve hiçbir suretle iki ayı aşamaz.

b) 6 nci maddenin 1 nci fıkrasındaki «cari muameleler» deyimi, Milletlerarası Para Fonu Anlaşmasının 19 ncü maddesi (i) fıkrasının (2) ve (3) ncü bentleri hükümlerine göre «current transaction» olan bütün sermaye hareketlerini ifade eder.

(8) 7 nci madde için :

Âkîd Tarafların, 7 nci maddenin 2 nci fıkrasında zikredilen taahhütleri yalnız Tarafların yetkili makamlarının kamu tasarrufu olarak giriştikleri taahhütlerdir.

(9) 8 nci madde için :

a) 1 nci fıkra için :

aa) Âkîd Taraflar, hasılatın bir aktif kıymet artışı olarak mütalâa edildiği ve bu sebeple yatırımın bir parçası olarak aynı himayeye mazhar olacağı hususunda mutabıktırlar.

bb) Âkîd Taraflar, bir Âkîd Tarafın ülkesine bu Anlaşmanın meriyete girmesinden önce itihâl edilmiş veya o ülkede iktisabedilmiş olan aktif kıymetlerin 1 nci maddenin 1 nci fıkrasına göre bir sermaye yatırımına müsaade yeni sermaye yatırımına girip girmeyeceğine karar vermekte muhtardırlar.

cc) Âkîd Tarafların yetkili makamları tâyin edecekleri eksperler vasıtasıyla, bir sermaye yatırımı içindeki aktif kıymetlerin müsaade belgesindeki kıymetlere cins ve değer bakımından uygun olup olmadığını tetkik etmek yetkisine sahiptirler.

b) 2 nci maddenin 2 nci fıkrasında zikredilen mânada kâr hissesi ve faiz, bir sermaye yatırımına isabet eden net meblâğları ifade eder.

c) 4 ncü fıkra için :

8 nci maddenin 4 ncü fıkrası hükmüne bütün kamu iktisadi teşebbüsleri dâhildir.

(10) 9 neu madde için :

a) 9 neu maddede zikredilen mevzuat deyimi; Türkiye Cumhuriyeti bakımından, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik ve 6326 sayılı Petrol Kanunları ile bunların ek ve tadillerini ifade eder.

b) Âkîd Taraflar, Federal Almanya Cumhuriyetinin Alman dış borçlarına mütedair 27 Şubat 1953 tarihli Anlaşma hükümlerinden doğan taahhütlerinin bu Anlaşma ile mahfuz olduğu hususunda mutabıktırlar.

(11) Âkîd Taraflardan her biri, bu Anlaşma mânasında, yatırıma muhassas malların veya bu yatırım ile ilgili olarak, şahısların nakliyatında diğer Âkîd Tarafın deniz ve hava nakliyatına iştirakini imkânsız kılacak veya mâni olacak serbest rekabet esaslarına aykırı tedbirler almaktan imtina edecektir.

(12) Vatandaşlığın tesbiti hususunda diğer usuller mahfuz olmak üzere, ilgili Âkîd Tarafın yetkili bir makamı tarafından verilmiş millî pasaporta sahip her şahıs o Âkîd Tarafın vatandaşı olarak kabul edilir.

İkisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her metin aynı derecede muteber bulunmak üzere 20 Haziran 1962 tarihinde Ankara'da akdedilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına
Turgut Aytuğ   *Feridun C. Erkin*

Federal Almanya Cumhuriyeti adına
Dr. Kurt Daniel   *G. Von Broich - Oppert*

Ankara, 20 Haziran 1962

Sayın Başkan,

Hükümetlerimizin Türkiye'nin iktisadi kalkınması için hususi bir önem atfettikleri yatırımların karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütaallik Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Anlaşma ile ilgili olarak Hükümetimin aşağıdaki isteklerini Hükümetinizin hayırhahlıkla tetkikine arz etmekle şeref duymaktayım :

1. Federal Hükümet Alman sermayedarlarına ait Türkiye'de yapılacak yatırımları, garantiler sağlanması yolu ile hayırhahlıkla teşvik ettiği ve bu yatırımlara mümkün olan her yardım ve kolaylığı gösterdiği takdirde, Türkiye Hükümeti memnun olacaktır.

2. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetinden, Türkiye'deki yatırımların teşviki için teknik yardımını artırmayı incelemesini ve Alman sermayesinin celbedilmesi için yapılacak gayretleri desteklemesini, rica etmektedir.

Hükümetinizin, Hükümetimin isteklerini hayırhahlıkla tetkik edeceğini teyidatmenizi istirham ederim.

Türk Heyeti Başkanı
Turgut Aytuğ

Dr. Kurt Daniel
Alman Heyeti Başkanı
Ankara.

Ankara, 20 Haziran 1962

Sayın Başkan,

Aşağıdaki metni ihtiva eden 20 Haziran 1962 tarihli mektubunuzu aldığımı teyid etmekle şeref duymaktayım :

«Hükümetlerimizin Türkiye'nin iktisadi kalkınması için hususi bir önem attettikleri yatırımların karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütaallik Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Anlaşma ile ilgili olarak Hükümetimin aşağıdaki isteklerini Hükümetinizin hayırhahlıkla tetkikine arz etmekle şeref duymaktayım :

1. Federal Hükümet Alman sermayedarlarına ait Türkiye'de yapılacak yatırımları, garantiler sağlanması yolu ile hayırhahlıkla teşvik ettiği ve bu yatırımlara mümkün olan her yardım ve kolaylığı gösterdiği takdirde, Türkiye Hükümeti memnun olacaktır.

2. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümetinden, Türkiye'deki yatırımların teşviki için teknik yardımını artırmayı incelemesini ve Alman sermayesinin celbedilmesi için yapılacak gayretleri desteklemesini, rica etmektedir.

Hükümetinizin, Hükümetimin isteklerini hayırhahlıkla tetkik edeceğini teyid etmenizi istirham ederim.»

Hükümetimin, Hükümetinizin isteklerini hayırhahlıkla inceliyeceğini teyid ederim.

Turgut Aytuğ
Türk Heyeti Başkanı
Ankara.

Alman Heyeti Başkanı
Dr. Kurt Daniel

Ankara, 20 Haziran 1962

Sayın Başkan,

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşviki ve korunması hakkında bir Anlaşma akdine müncer olan müzakereler sırasında, Türkiye'nin ekonomik gelişmesi için turizmin haiz olduğu büyük öneme işaret ettiniz. Bu hususta sizinle tamamen mutabık ve tarafınızdan izhar edilmiş olan aşağıdaki istekleri Hükümetime arz etmeye âmade bulunmaktayım :

1. — Türkiye'de turizmin kurulması ve teşkilâtlandırılması şartlarını incelemek, bunun tatbiki için teklifler yapmak ve Teknik personelin yetiştirilmesi imkânlarını araştırmak üzere Türkiye'ye uzmanlar gönderilmesi;

2. — Turizm Bürolarının kurulması ve her türlü teknik tesislerin vücuda getirilmesi imkân ve yollarının araştırılması, bu hususta hassaten Antalya Bölgesinin geliştirilmesi göz önünde tutulması;

3. — Turizmin inkişafına mütaallik plânlarının uygulanmasına ve bu alanda hususi sermayenin iştirakine yardım edilmesi ve bu gaye için gereken her türlü kolaylığın gösterilmesi;

Bu tekliflerin mevcut imkânlar çerçevesinde kabulünü Hükümetime tavsiye edeceğim.

Yukardaki hususlarda Hükümetinizin mutabakatını bana teyid ettiğiniz takdirde minnettar olacağım.

Turgut Aytuğ
Türk Heyeti Başkanı
Ankara

Alman Heyeti Başkanı
Dr. Kurt Daniel

Ankara, 20 Haziran 1962

Sayın Başkan,

Aşağıdaki metni ihtiva eden 20 Haziran 1962 tarihli mektubunuzu aldığımı teyid etmekle şeref duymaktayım :

«Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşviki ve korunması hakkında bir Anlaşma akdine müncer olan müzakereler sırasında, Türkiye'nin ekonomik gelişmesi için turizmin haiz olduğu büyük öneme işaret ettiniz. Bu hususta sizinle tamamen mutabık ve tarafınızdan izhar edilmiş olan aşağıdaki istekleri Hükümetime arz etmeye âmade bulunmaktayım :

1. — Türkiye'de turizmin kurulması ve teşkilâtlandırılması şartlarını incelemek, bunun tatbikatı için teklifler yapmak ve Teknik Personelin yetiştirilmesi imkânlarını araştırmak üzere Türkiye'ye uzmanlar gönderilmesi;

2. — Turizm Bürolarının kurulması ve her türlü teknik tesislerin vücuda getirilmesi imkân ve yollarının araştırılması, bu hususta Antalya Bölgesinin geliştirilmesinin göz önünde tutulması;

3. — Turizmin inkişafına mütaallik plânlarının uygulanmasına ve bu alanda hususi sermayenin iştirakine yardım edilmesi ve bu gaye için gereken her türlü kolaylığın gösterilmesi;

Bu tekliflerin mevcut imkânlar çerçevesinde kabulünü Hükümetime tavsiye edeceğim.

Yukardaki hususlarda Hükümetinizin mutabakatini bana teyid ettiğiniz takdirde minnettar olacağım.»

Yukardaki hususlar hakkında Hükümetimin mutabakatini teyidederim.

Dr. Kurt Daniel
Alman Heyeti Başkanı
Ankara

Türk Heyeti Başkanı
Turgut Aytuğ

Ankara, 20 Haziran 1962

Sayın Başkan,

Hükümetlerimizin Türkiye'nin iktisadi kalkınması için hususi bir önem atfettikleri yatırımların karşılıklı olarak teşvik ve himayesine müteallik Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Anlaşma ile ilgili olarak Hükümetimin aşağıdaki isteklerini Hükümetinizin hayırhahlıkla tetkikine arz etmekle şeref duymaktayım :

İşbu Anlaşmanın tatbikatından olmak üzere, Türkiye'ye gelecek Alman uzmanlarının beraberlerinde getirecekleri otomobillerle ev eşyalarının Türk mevzuatının müsaadesi nisbetinde memlekete girmesi hususunda Türk Hükümetinin gerekli her türlü kolaylığı göstereceğini teyit buyurmanızı bilhassa rica ederim.

Hükümetinizin, Hükümetimin isteklerini hayırhahlıkla tetkik edeceğini teyidedmenizi istirham ederim.

Turgut Aytuğ
Türk Heyeti Başkanı
Ankara

Alman Heyeti Başkanı
Dr. Kurt Daniel

Ankara, 20 Haziran 1962

Sayın Başkan,

Aşağıdaki metni ihtiva eden 20 Haziran 1962 tarihli mektubunuzu aldığımı teyidedimle şeref duymaktayım :

«Hükümetlerimizin Türkiye'nin iktisadi kalkınması için hususi bir önem atfettikleri yatırımların karşılıklı olarak teşvik ve himayesine müteallik Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Anlaşma ile ilgili olarak Hükümetimin aşağıdaki isteklerini Hükümetinizin hayırhahlıkla tetkikine arz etmekle şeref duymaktayım :

İşbu Anlaşmanın tatbikatından olmak üzere, Türkiye'ye gelecek Alman uzmanlarının beraberlerinde getirecekleri otomobillerle ev eşyalarının Türk mevzuatının müsaadesi nisbetinde memlekete girmesi hususunda Türk Hükümetinin gerekli her türlü kolaylığı göstereceğini teyit buyurmanızı bilhassa rica ederim.

Hükümetinizin, Hükümetimin isteklerini hayırhahlıkla tetkik edeceğini teyidedmenizi istirham ederim.»

Hükümetimin, Hükümetinizin isteklerini hayırhahlıkla inceliyeceğini teyidederim.

Türk Heyeti Başkanı
Turgut Aytuğ

Dr. Kurt Dainel
Alman Heyeti Başkanı
Ankara

Alman Heyeti Başkanı
Bay Başkan,

Ankara, 20 Haziran 1962

Türkiye Cumhuriyeti Hükümet Delegasyonu ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Delegasyonunun, iki memleket arasında askıda kalmış malî ve ticari meselelere dair, yaptıkları müzakereler sonunda imzalanan 3 Kasım 1960 tarihli Protokolün birinci maddesine atfen, bahis konusu meseleleri bir hal şekline bağlamak üzere, bâzı teknik sebepler yüzünden kesilmiş olan müzakerelerin mümkün olduğu süratle başlaması hususunda Hükümetinizin mutabakatını bana teyideylemenizi rica ederim Bay Başkan.

Hürmetlerimi kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.

Türk Heyeti Başkanı
Turgut Aytuğ

Türk Heyeti Başkanı

Ankara, 20 Haziran 1962

Bay Başkan,

Aşağıda kayıtlı 20 Haziran 1962 tarihli mektubunuz hakkında Hükümetimin mutabakatını bildirmekle şeref duyarım :

«Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Delegasyonu ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Delegasyonunun, iki memleket arasında askıda kalmış malî ve ticari meselelere dair, yaptıkları müzakereler sonunda imzalanan 3 Kasım 1960 tarihli Protokolün birinci maddesine atfen, bahis konusu meseleleri bir hal şekline bağlamak üzere, bâzı teknik sebepler yüzünden kesilmiş olan müzakerelerin mümkün olduğu süratle başlaması hususunda Hükümetinizin mutabakatını bana teyideylemenizi rica ederim Bay Başkan.

Hürmetlerimi kabul buyurmanızı rica ederim Bay Başkan.»

Alman Heyeti Başkanı
Dr. Kurt Daniel